

ment of technical and economic security in the context of sustainable development paradigm: the concept of system-dynamic solutions]. Kyiv: Naukova dumka, 2002.

Gegel, G. *Filosofia prava* [Philosophy of Law]. Moscow: Mysl, 1970.

Hubarieva, I. O. "Formuvannia stratehichnykh oriientyriv zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky natsionalnoi ekonomiky" [Forming strategic guidelines to ensure the economic security of the national economy]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (168) (2015): 122-129.

Havrylyshyn, B. *Dorohovkazy v maibutnie* [A guide to the future]. Kyiv: Osnova, 1993.

Kyzym, M. O., and Khaustova, V. Ye. "Klasteryzatsiia ekonomiky yak instrument realizatsii promyslovoi polityky v krainakh svi-tu" [Clustering the economy as an instrument of industrial policy in the world]. In *Konkurentospromozhnist: problemy nauky ta praktyky*, 41-55. Kharkiv: FOP Pavlenko O. H.; VD «INZhEK», 2010.

Kyzym, M. O., and Khaustova, V. Ye. "Ukrainskyi dosvid formuvannia ta rozvytku klasternykh struktur" [Ukrainian experience in the formation and development of cluster structures]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2012): 3-11.

Khaustova, V. Ye., and Yaldin, I. V. "Promyslova polityka: yii sutnist ta znachennia" [Industrial policy: its nature and importance]. *Biznes Inform*, no. 11 (2014): 36-42.

Khaustova, V. Ye. "Normatyvno-pravova baza derzhavnoi pidtrymky rozvytku promyslovosti Ukrainy" [The legal framework for state support of industry of Ukraine]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2015): 149-167.

Khaustova, V. Ye. *Promyslova polityka v Ukraini: formuvannia ta prohnozuvannia* [Industrial policy in Ukraine: formation and forecasting]. Kharkiv: VD «INZhEK», 2015.

Lukinov, I. "Do pytannia pro kontseptsiiu i model suchasnoho ekonomichnoho rozvytku Ukrainy" [On the concept and model of modern economic development of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2001): 4-9.

Li, Sin, and Popova, L. V. "Ekonomicheskie reformy v Kitae" [Economic reforms in China]. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta. Seriya 5*, no. 1 (2007): 82-88.

Veber, M. *Izbrannoe. Obraz obshchestva* [Favorites. The image of society]. Moscow: Yurist, 1994.

УДК 338.2

ІНСТИТУЦІЙНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

© 2016 МИКИТАСЬ В. В.

УДК 338.2

Микитась В. В. Інституційна складова ефективної економічної політики держави

У статті обґрунтовано необхідність інституційного супроводження економічної політики держави, формування ефективної системи інститутів. Виклики сучасної глобалізації потребують зміни впливу держави на економіку, якісного переосмислення параметрів та принципів формування ефективної економічної політики. Складність державної політики в умовах глобалізації пояснюється не тільки важливістю завдань створення ефективного ринкового середовища при посиленні впливів екзогенної невизначеності, але й пошуком шляхів входження у глобальний простір, реалізуючи найкращим чином інтереси національного економічного розвитку. У статті виведено параметри поняття «ефективний інститут». Автор вважає, що саме інститути мають виступати тією ланкою, за допомогою якої соціальний та економічний розвиток стають нерозривними та утворюють стійкий ефективний суспільно-економічний розвиток.

Ключові слова: економічна політика держави, інституційне середовище, базовий інститут, ефективна система інститутів, національна конкурентоспроможність.

Табл.: 2. **Бібл.:** 10.

Микитась Вікторія Володимирівна – аспірантка, кафедра економічної теорії та економічних методів управління, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: victory_m85@mail.ru

УДК 338.2

Микитась В. В. Институциональная составляющая эффективной экономической политики государства

В статье обоснована необходимость институционального сопровождения экономической политики государства, формирования эффективной системы институтов. Вызовы современной глобализации требуют изменения влияния государства на экономику, качественного переосмысления параметров и принципов формирования эффективной экономической политики. Сложность государственной политики в условиях глобализации объясняется не только важностью заданий по созданию эффективной рыночной среды при усилении влияния экзогенной неопределенности, но и поиском путей вхождения в глобальное пространство, реализуя наилучшим образом интересы национально-экономического развития. В статье выведены параметры понятия «эффективный институт». Автор считает, что именно институты должны выступать тем звеном, с помощью которого социальное и экономическое развитие становятся неразрывными и образуют устойчивое эффективное общественно-экономическое развитие.

Ключевые слова: экономическая политика государства, институциональная среда, базовый институт, эффективная система институтов, национальная конкурентоспособность.

Табл.: 2. **Библ.:** 10.

Микитась Виктория Владимировна – аспирантка, кафедра экономической теории и экономических методов управления, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: victory_m85@mail.ru

UDC 338.2

Mykytas V. V. The Institutional Component of the Efficient Economic Policy of the State

The article substantiates the necessity of institutional accompanying the economic policy of the State, establishing an efficient system of institutions. Challenges of the contemporary globalization require changes in the State influence on economy, redefining quality parameters and principles of an efficient economic policy. Complexity of the State policy in a global environment is determined not only by importance of the tasks of establishing an efficient market against the background of increasing influences of exogenous uncertainty, but also by seeking ways of entering the global space, thus implementing the best interests of national economic development. The article deduces parameters of the concept of «efficient institution». The author believes that institutions precisely should act as the link through which social and economic development would become unseparated in order to form a stable efficient socio-economic development.

Keywords: economic policy, institutional environment, basic institution, efficient system of institutions, national competitiveness.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 10.

Mykytas Viktoriia V. – Postgraduate Student, Department of Economic Theory and economic management methods, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: victory_m85@mail.ru

Виклики сучасної глобалізації потребують зміни характеру впливу держави на економіку, якісного переосмислення параметрів та принципів формування ефективної економічної політики. Проблема формування ефективної економічної політики держави знаходиться в полі зору науковців. Адже проведення ефективної економічної політики може сформувати сильну та конкурентоспроможну економіку країни, стабілізувати суспільство. Для України питання ефективної економічної політики держави, її змісту та ролі в економічному розвитку суспільства є актуальним. Політика означає державний курс, свідомо вироблену лінію розвитку та стратегію, враховуючи історичний етап розвитку держави та формування пріоритетів розвитку. Економічна політика реалізовує суспільні інтереси, сформувані в контексті певних цінностей та потреб.

Таким чином, насамперед, необхідно чітко розуміння ролі держави за умов глобалізації та економічної інтеграції, виведення параметрів ефективної економічної політики держави.

Метою статті є обґрунтування необхідності інституційного супроводження економічної політики держави, формування ефективної системи інститутів держави.

Складний процес соціально-економічних перетворень українського суспільства вимагає пошуку подальшого наукового обґрунтування розвитку країни та дій з боку держави. Як зазначає ряд авторів (А. М. Колот, В. Новицький), вирішенню складних питань під час економічних перетворень сприяє саме інституціональна економічна теорія, оскільки саме вона може дати обґрунтування шляхів встановлення суспільних інститутів, що впливають на економічний розвиток країни.

У трансформаційних системах відбувається пошук теоретичних концепцій, які б відповідали вимогам ринкової системи та поєднували минулий досвід із завданнями трансформаційних процесів. На думку багатьох дослідників, у вирішенні цієї проблеми на перше місце виходять досягнення інституційної теорії, яка спрямована на пошук шляхів формування ефективних ринкових інститутів, що сприяють формуванню ефективної економічної політики держави.

Осмисленню теоретичних і методологічних аспектів інституційних проблем державної політики приділяли увагу багато вітчизняних вчених, таких як С. Біла, Л. Лисяк, А. Гриценко, О. Яременко, А. Чухно та інші. Але разом з тим все ще недослідженими залишаються питання, пов'язані з формуванням та розбудовою інституту ефективної економічної політики держави. Складність державної політики в умовах глобалізації пояснюється не тільки важливими завданнями зі створення ефективного ринкового середовища при посиленні впливів екзогенної невизначеності, але й пошуку шляхів входження у глобальний простір, реалізуючи найкращим чином інтереси національного економічного розвитку.

Дослідження політики держави в економічній сфері має важливе значення. Потреби державного втручання в механізми господарювання обумовлюють необхідність теоретичного обґрунтування сутності та визначення місця економічної політики в системі господа-

рювання, зв'язок економічної політики з економічними інтересами суспільства.

Світова історія свідчить, що якими б поширеними не були засоби ринкової саморегуляції, якою б високою не була частка приватного сектора в економіці, держава виступає далеко не другорядним, а ключовим чинником соціально-економічної динаміки; також свідчить про нерозривну єдність держави, суспільства та економічної системи. При усій самостійності різних сфер діяльності людей вони не існують один без одного, оскільки і тип економіки, і форма державного устрою залежать від типу суспільства і навпаки. У цьому сенсі держава та економічна система складають дві сторони однієї і тієї ж медалі. Держава є невід'ємною частиною економіки і виконує відповідні функції в трансформаційній економіці.

По-перше, держава є генератором економічної політики, яка є генеральною лінією дій, що містить заходи по її здійсненню, створенню фундаментальної кінцевої мети соціально-економічного розвитку країни, міри їх досягнення, рамкові умови розвитку економічних процесів відповідно до цілей, завдань, інтересів країни.

По-друге, держава виступає як регулятор економіки через пряме безпосереднє управління підприємствами державної форми власності. У цьому проявляється директивна функція управління, що істотно звузилася в ході ринкової трансформації економіки.

По-третє, при становленні ринкових відносин усе більше значення набуває непряме державне регулювання економіки, яке полягає в опосередкованій на неї дії через економічні інтереси суб'єктів господарювання.

Соціальний та економічний розвиток – взаємозалежні та взаємодоповнючі компоненти. Їх поєднання в теоретичному та практичному аспектах є запорукою досягнення високої якості життя населення та суспільного прогресу в цілому.

У сучасних механізмах економічної політики закладені глибокі й стійкі дисбаланси. Нерівність економічного розвитку регіонів, сфер діяльності, нерівномірність розподілу доходів у країні породжує несправедливість і тим самим знижує ефективність самої політики та спричиняє незадоволення населення.

За таких умов інститути повинні стабілізувати соціально-економічну ситуацію в країні та ефективно інтегрувати інтереси суб'єктів господарювання, спрямувати їх у русло динамічного економічного розвитку.

Формування ефективної економічної політики держави вимагає комплексного підходу, який би враховував усі сфери життєдіяльності суспільства. Це потребує детального відображення механізмів і засобів реалізації поставлених завдань, а також формування проміжних етапів, які повинні відповідати досягненню проміжних цілей державної економічної політики. Створення ефективної системи інститутів є одним з основних завдань стратегії розвитку, що націлює економіку країни на успіх. У сучасній українській економіці її інституційне облаштування – визначення правил, економічних механізмів і інструментів, а також організаційних форм – забезпечують взаємодію ринку й держави, адже ні ринок, ні держава самі по собі не здатні впоратися з викликами та за-

вданнями трансформаційного періоду розвитку країни. І наскільки вдалою буде система інститутів, настільки й успішною буде взаємодія ринку та держави [1; 2; 5].

Саме це й проявляється в понятті «базового інституту», адже саме він характеризує історично стійкі, соціально стабільні стосунки. Саме базові інститути створюють основу суспільства, вони задають найбільш загальні характеристики соціальних ситуацій, визначають спрямованість як індивідуальних, так й суспільних дій. Вони виникають історично з розвитком суспільства та взаємодії його з зовнішнім середовищем [4].

Цікавою є точка зору, що саме інститути виступають тими «генами», які несуть в собі історичний досвід нації, відображаються в менталітеті та поведінці людей, що, своєю чергою, відображається на соціально-економічному розвитку країни. Саме вдосконалення, формування міцних «генів» і є одним із завдань економічної політики держави.

Але інститути виступають й тим фундаментом, на якому і має базуватися та формуватися політика держави. Таким чином, інституційне середовище відіграє двостороннє значення в процесі розвитку економіки. Державна економічна політика має бути спрямована таким чином, щоб відібрати, залишити міцні «гени» та на них нарощувати нові, які приведуть до формування конкурентоспроможної економіки та забезпечать добробут населення [3, с. 5].

Важливим при розробці та формуванні системи інститутів є те, що механічне копіювання позитивного досвіду інших країн майже ніколи не було успішним. Це пов'язано з тим, що копіюються конкретні успішні інститути, які носять ефективний характер в одній ситуації, але мають зовсім непередбачувані наслідки за інших умов. Потрібно проектування нових інститутів, які виконують ті ж функції, але сумісні з особливостями національного соціального та культурного капіталу, носіями яких виступають саме неформальні інститути.

Таким чином, необхідною умовою якісного економічного розвитку країни є випрацювання специфічної національної моделі економічної політики, яка б урахувала особливості неформальних правил (національні цінності) конкретної держави. Тому для формування ефективної економічної політики в державі слід створювати власну систему інститутів, яка б базувалася на особливостях національної культури.

Аналіз розвитку інститутів знаходиться на першому місці, адже саме інституційне середовище визначає адміністративні та правові рамки, в яких діють суб'єкти господарювання, індивіди та держава, встановлюється їх взаємодія. Після фінансової та економічної криз 2008–2010 рр. науковці все більше значення приділяють саме якості системи інститутів, адже крихке інституційне середовище може призвести до катастрофічних наслідків при появі найменшої загрози кризи, що призведе до нестабільності суспільства в цілому. Велике значення для розвитку якісної системи інститутів має формування сильних державних інститутів, адже саме вони визначають стабільність у суспільстві. Слід пам'ятати, що інституційне середовище впливає не лише на внутріш-

ню економіку країни, але й на роль держави на світовій арені, встановлення міжнародних зв'язків, залучення іноземних інвестицій. На жаль, конкурентоспроможність національної економіки за 2014 р. за міжнародним рейтингом посідає 130 місце зі 140 країн. Проводячи аналіз за даними Всесвітнього економічного форуму, починаючи з 2007 р., спостерігається значне погіршення показників України (табл. 1).

Аналізуючи наведені дані, можна зробити висновок, що система інститутів в Україні є неефективною. У порівнянні з 2007 р. рівень конкурентоспроможності України погіршився. Ті показники, на які держава має впливати для створення подальшого розвитку, тільки погіршуються. Якщо говорити про систему інститутів, то, за даними табл. 1, можна зробити висновок, що, починаючи з 2007 р., спостерігається постійне погіршення даного показника (у 2007 р. – 115, а у 2014 р. – уже 130). Нові інститути не тільки не створюються, а відбувається руйнування старих інститутів, інституційна система слабо адаптується до нових викликів.

Погіршення позицій України в рамках Світового економічного форуму свідчить, що встановлений шлях розвитку не є дієвим. За всіма показниками спостерігається погіршення. Таким чином, потрібне якісне переосмислення ситуації, виявлення нових підстав реалізації економічної політики держави, а інституційне середовище має виступати надійною, стабільною основою ефективного розвитку країни.

Для більш поширеного уявлення стосовно оцінки середовища національної економіки та його здатності до конкуренції на міжнародному рівні звернемося до аналізу індексу конкурентоспроможності Міжнародного інституту менеджменту, який висвітлює результати аналізу та рейтингові здібності країн створювати та підтримувати середовище, яке здатне забезпечувати стабільну конкурентоспроможність функціонування підприємств. Даний рейтинг розраховується з аналізу 312 критеріїв, які поєднання у чотири групи:

- 1) *внутрішній економічний потенціал*: макроекономічні показники, макроекономіка, міжнародна торгівля, іноземні інвестиції, відкритість ринку, ціни;
- 2) *ефективність уряду*: державна політика, податкова система, інституційна база, нормативна база підприємницької діяльності, соціальна база;
- 3) *ефективність бізнесу*: продуктивність, ринок праці, фінанси, менеджмент, масштабність;
- 4) *інфраструктура*: базова інфраструктура, технологічна, наукова, здоров'я та оточуюче середовище, освіта.

За даними Інституту Менеджменту (IMD Competitiveness Yearbook 2014) становище України залишається майже незмінним впродовж 2010–20112 рр., лише у 2013 і 2014 роках спостерігається незначне поліпшення позиції (табл. 2). Це свідчить про те, що обраний курс розвитку не є ефективним, інституційна система не знаходить розвитку, що в цілому й призводить до невтішних наслідків державної економічної політики.

Даний метод розрахунку конкурентоспроможності національної економіки має як позитивні моменти, так і деякі недоліки. Так, виведення 20 слабких показни-

Таблиця 1

Показники розвитку конкурентоспроможності за даними Світового економічного форуму за 2007–2014 рр.

Рейтинг конкурентоспроможності економіки України у 2007–2014 рр.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Загальна кількість країн, серед яких був розрахований Індекс конкурентоспроможності</i>	131	134	133	139	144	148	144	140
<i>Індекси</i>	<i>Місце України в рейтингу</i>							
Загальний індекс конкурентоспроможності	73	72	82	89	73	84	76	79
<i>Показники</i>								
Інститути	115	115	120	134	132	137	130	130
Інфраструктура	77	79	78	68	65	68	68	69
Макроекономічне середовище	82	91	106	132	90	107	105	134
Охорона здоров'я та початкова освіта	74	60	68	66	62	62	43	45
Вища освіта	53	43	46	46	47	43	40	34
Ефективність ринку товарів	101	103	109	129	117	124	112	106
Ефективність ринку праці	65	54	49	54	62	84	80	56
Розвиток фінансового ринку	85	85	106	119	114	117	107	121
Технологічний розвиток	93	65	80	83	81	94	85	86
Обсяг ринку	26	31	29	38	38	38	38	45
Розвиток бізнесу	81	80	91	100	91	97	99	91
Інновації	65	52	62	63	71	93	81	54

Джерело: складено автором на основі [7; 8; 9].

Таблиця 2

Показники розвитку України за даними Інституту Менеджменту (IMD Competitiveness) за 2010–2014 рр.

Рейтинг конкурентоспроможності економіки України	2010	2011	2012	2013	2014
Загальний Індекс	57	57	56	49	49
Внутрішній економічний потенціал	55	45	48	30	48
Ефективність уряду	56	58	56	57	52
Ефективність бізнесу	54	55	55	51	49
Інфраструктура	41	48	51	45	44

Джерело: складено автором на основі [10].

ків країни створює можливість зосередити зусилля на їх виправленні, тим самим формує напрямки економічної політики поліпшення національної конкурентоспроможності. Недолік даного розрахунку конкурентоспроможності полягає в неврахуванні сучасних факторів розвитку, динамічності глобалізаційних процесів світової економіки, невизначеності глобального інституційного середовища [6, с. 95].

Таким чином, при формуванні ефективної державної політики в умовах глобалізації важливим є державне регулювання процесами формування нової системи інститутів: аналіз існуючих інститутів з точки зору їх ефективності та позитивного впливу на розвиток економіки, а також створення нових, відповідних історичному розвитку та соціокультурним особливостям країни, створення балансу взаємодії формальних та неформальних інститутів, штучних і природних.

На наш погляд, за сучасних умов розвитку та постійних інтеграційних процесів важливим є формуван-

ня поняття «ефективного інституту», виведення його параметрів, критеріїв.

Ефективний інститут, на нашу думку, має відповідати таким параметрам, які відображаються в розвитку країни:

- ✦ стійкість розвитку системи;
- ✦ об'єднання економічних інтересів в русло національної конкурентоспроможності;
- ✦ сприяння людському розвитку на основі поєднання економічного та соціального.

Саме на такій системі інститутів має базуватися економічна політика держави.

Говорячи про ефективну державну економічну політику та створення ефективної інституційної системи, слід визначити роль соціокультурних факторів при формуванні економічної політики держави, наскільки важливим є врахування культурних особливостей країни для створення саме дієвого інституційного середовища. Адже, на наш погляд, для ефективного розвитку економіки країни потрібно врахування не тільки економічних

результатів та перспектив, а розвиток більш глибоких чинників, якими і є соціокультурні характеристики суспільства.

Завданням економічної політики держави, перш за все, є створення умов для розвитку та укріплення соціальної складової кризь призму культурних чинників для уникнення появи соціальної, а згодом й матеріальної бідності, що в довгостроковій перспективі призведе до руйнування суспільства та зниження рівня економічного розвитку суспільства.

Досліджуючи соціокультурне підґрунтя формування державної економічної політики, на наш погляд, важливим є введення такого поняття, як «якість населення», що має знайти своє відображення в створенні ефективної системи інститутів країни. Соціокультурні фактори мають вплив на економічну політику та обумовлюють її ефективність в довгостроковій перспективі. І саме якість населення має стати головною ціннісною ціллю економічної політики держави.

ВИСНОВКИ

Як свідчить сьогоднішня, ігнорування інституційної складової економічної політики держави призвело до виникнення системної кризи. Існуюча деінституціоналізація суспільства, тобто, коли інститути не відповідають нормам і принципам сучасного соціально-економічного прогресу, ефективно не виконують свої функції, призвела до стійкої недовіри громадян до державних інститутів, що, своєю чергою, спричиняє руйнування соціальної стабільності суспільства, спад економічного розвитку.

Для виправлення ситуації все більшого значення набуває інституційна складова економічної політики держави, адже саме інститути мають виступати тією ланкою, за допомогою якої соціальний та економічний розвиток стають нерозривними, утворюючи стійкий ефективний суспільно-економічний розвиток. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. – Х. : Константа, 2006. – 272 с.
2. Гринберг Р. С. Индивидуум & Государство: экономическая дилемма / Р. С. Гринберг, А. Я. Рубинштейн. – М. : Весь мир, 2013. – 480 с.
3. Гриценко А. А. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / А. А. Гриценко. – Х. : Форт, 2008. – 928 с.
4. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України : монографія / Г. С. Лопушняк. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 372 с.
5. Інституціональні фактори стійкого розвитку регіональних соціально-економічних систем : монографія / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, І. А. Островський та ін. ; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. академія міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 241 с.
6. Яременко О. Л. Предпосылки становления институциональной концепции конкурентоспособности национальной экономики в условиях глобализации / О. Л. Яременко, К. З. Назыров // Проблемы экономики. – 2015. – № 3. – С. 93–98.

7. Global Competitiveness Index 2013-2014 [Electronic resource]. – Mode of access : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf

8. Global Competitiveness Index 2014-2015 [Electronic resource]. – Mode of access : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf

9. Global Competitiveness Index 2015-2016 [Electronic resource]. – Mode of access : http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf

10. IMD World Competitiveness Yearbook 2014 [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.conicyt.cl/wp-content/uploads/2014/07/IMD_WCY-2014.pdf

Науковий керівник – Тютюнникова С. В., доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

REFERENCES

Grinberg, R. S., and Rubinshteyn, A. Ya. *Individuum & Gosudarstvo: ekonomicheskaya dilemma* [Individual & state: economic dilemma]. Moscow: Ves mir, 2013.

Gritsenko, A. A. *Institutsionalnaya arkhitektonika i dinamika ekonomicheskikh preobrazovaniy* [Institutional dynamics of architectonic and economic transformation]. Kharkiv: Fort, 2008.

"Global Competitiveness Index 2013-2014". http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf

"Global Competitiveness Index 2014-2015". http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf

"Global Competitiveness Index 2015-2016". http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf

Heiets, V. M., and Semynozhenko, V. P. *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative prospects of Ukraine]. Kharkiv: Konstanta, 2006.

"IMD World Competitiveness Yearbook 2014". http://www.conicyt.cl/wp-content/uploads/2014/07/IMD_WCY-2014.pdf

Lopushniak, H. S. *Derzhavna sotsialna polityka yak peredumova ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [State social policy as a prerequisite for economic development of Ukraine]. Lviv: LRIDU NADU, 2011.

Reshetylo, V. P. et. al. *Instytutsionalni faktory stiikoho rozvytku rehionalnykh sotsialno-ekonomichnykh system* [Institutional factors of sustainable development of regional socio-economic systems]. Kharkiv: KhNAMH, 2013.

Yaremenko, O. L., and Nazyrov, K. Z. "Predposylki stanovleniya institutsionalnoy kontseptsii konkurentosposobnosti natsionalnoy ekonomiki v usloviyakh globalizatsii" [Prerequisite for the development of the institutional concept of competitiveness of the national economy in terms of globalization]. *Problemy ekonomiky*, no. 3 (2015): 93-98.